Преглед НЦД 41 (2022), 48-53

СКРИВЕНИ МОТИВИ МЕДИЈСКОГ ПРЕДСТАВЉАЊА ТЕОРИЈЕ О БРЗИМ КЛИМАТСКИМ ПРОМЕНАМА

Недељко Тодоровић

Апстракт. Јавност се путем писаних и дигиталних медија деценијама уверава да се у природи, пре свега у атмосфери, дешавају драматичне промене које су последица антропогеног утицаја. У неким деценијама наглашава се једна претња за човечанство, а затим се прелази на следећу. Аргументације алармиста и скептика о малом леденом добу, озонским рупама, киселим кишама, отапању поларних капа, порасту нивоа океана и неповратном порасту глобалне температуре ваздуха суштински се разликују. Већина медија доминантно преноси изјаве алармиста о хипотези да употреба фосилних горива узрокује глобални пораст температуре и да су епизоде екстремних метеоролошких појава доказ о промени климе. Већина грађана прихвата медијски наметнуту „кривицу“, расте утицај еколошких покрета. Да ли се медијски прикази оваквих природних појава могу сврстати у научне? Анализа метеоролошких података демантује теорију о брзим климатским променама и без дубље политиколошке анализе указује да у позадини постоје скривени мотиви и манипулација људима.

1. Увод

Међународни панел о климатским променама (IPCC- Intergovernmental Panel on Climate Change) је установио де је глобална температура ваздуха на Земљи у последњих стотинак година порасла за 0,8 ± 0,1 ^{o}C. Пораст је настао антропогеним утицајем, повећањем гасова са ефектом стаклене баште (угљен-диоксид и метан). У научним круговима и у јавности најчешће се чује мишљење о антропогеном утицају на климу (алармисти). Намеће се становиште да постоји научни консензус, што није тачно. Ова теза све је више заступљена и у државним политикама и повезује се са заштитом природе.

Такво стручно мишљење представља се и широј јавности путем електронских и штампаних медија. На другом полу налази се аргументација

многих истраживача (скептици) да је утицај CO_2 прецењен. Главни чинилац је енергија Сунца, а на Земљи водена пара [1]. „Супротно предвиђањима IPCC-а, глобална температура ваздуха последњих 20 година нема приметан раст. Изгледа да повећање угљен-диоксида не представља опасност за планету. Гас није загађивач" [2]. Тема о климатским променама прелази у мит [3]. Свака супротстављена теорија се квалификује као псеудонаучна и ретко се представља у јавности [4].

У овом раду разматра се начин на који се хипотеза о „климатским променама" представља у медијима и шта је позадина тога.

2. Методологија

Колика је улога политике и медија у креирању садашњег стања колективне свести о утицају човека на климу? Гледајући наслове у медијима делује као да се жели посејати страх од будућег времена, при томе увелико мешајући екологију са климатологијом. Да ли је баш тако како се представља? Медијске вести имају улогу додатне пресије на несигурне појединце како би поверовали да човек стварно има некакву улогу у промени климе.

За кратку анализу медијског представљања теорије о брзим климатским променама ослонићемо се на десет стратегија манипупације људима на основу рада филозофа, лингвисте и политичког активисте Ноама Чомског [5].

Уочавање скривених мотива

Преусмеравање пажње

„Примарни елемент друштвене контроле је стратегија одвлачења пажње која треба да одврати пажњу јавности од важних питања и промена које одређују политичке и економске елите, техником поплаве континуираних безначајних информација".

На пример: „Клима у Србији за пола века биће као на северу Африке. Температуре ће ићи до узаврелих 50 степени, а кише и снега биће упола мање него сада. Србија већ сада поприма одлике медитеранске климе" (Дневне новине Блиц 27.01.2015), [4].

Извучен је сажетак чланка како би се читаоцу упадљиво нагласио сценарио катастрофичног виђења будућности који није реалан. И нигде при оваквим катастрофичним најавама нема ограде у навођењу несигурности

прорачуна нумеричких модела, која је велика. Овакав текст обично се појави после неког периода летње врућине како би се појачао утисак на читаоца.

Стварање проблема

„Стварање проблема, ситуације која треба да изазове неку реакцију код јавности, тако да то представља главни корак који желите да прихватите“.

На пример, износе се предвиђања за наредних 10 година која би требала да буду проблем за човечанство. Свака деценија је имала свој проблем. На пример: 60-тих нестаће нафте, 70-тих долази ледено доба, 80-тих киселе кише ће уништити усеве, 90-тих биће уништен озонски омотач, 2000-тих отопиће се сви ледници, 2010-тих пораст нивоа мора и потапање источне и западне обале САД...

Постепеност промена

Да би јавност пристала на неку неприхватљиву меру, треба је уводити постепено, „на кашичицу“, месецима и годинама, политиком „малих корака“. Свет се тако временом мења, а да то не буди свест о променама.

У мноштву неповољних опција повремено се убаци једна прихватљива (позитивна): „Озонски омотач изнад северне полулопте требало би потпуно да се опорави до 2030, а изнад јужне до 2050.“ Подразумева се да је „опоравак“ озонског омотача резултат предузетих мера од стране човечанства [6].

Одлагање

Ово је још један начин за припремање јавности на непопуларне промене, да их се најави много раније унапред. На тај начин, људи не осете одједном сву тежину промена, јер се претходно навикавају на саму идеју о променама.

Преговорима на политичком нивоу на Конференцији УН о промени климе у Паризу 2015. усвојен је Споразум о смањењу емисије гасова са ефектом стаклене баште до 2030. године. Циљ је ограничавање пораста глобалне температуре [7]. Да ли се политичким одлукама може утицати на климу? Последњих деценија мерења показују да пројекције климе на основу модела IPCC-а значајно одступају од стварног стања. Светска декларација о клими каже да наука о клими „треба да буде мање политичка, док би климатске политике требало да буду више научне“ [8].

Употреба дечјег језика

Када се одраслима обраћа као кад се говори деци, постижу се два корисна учинка; јавност потискује своју критичку свест и порука има снажније дејство на људе.

Не само да се користи дечји језик, већ и сама деца. Почело је са једном девојчицом - Гретом Тунберг. Данас милиони људи протестују против климатских промена [9].

Буђење емоција

Коришћење емоционалног аспекта је класична техника за изазивање кратког споја у рационалној анализи, и на крају у критичком осећају појединца.

За јачање утиска о климатским променама узрокованим човековом активношћу користе се емоције према „угроженим“ животињским и биљним врстама. Типичан пример је медијско приказивање „угрожених“ поларних медведа на санти леда. Супротно томе, чињенице кажу да је популација поларних медведа последњих деценија драстично порасла. Популација је учетворостручена, од 10 000 јединки 1950. године до 39 000 данас [10]

Незнање

Сиромашнијим слојевима треба онемогућити приступ механизмима разумевања манипулације њиховим пристанком.

За јачање утиска о климатским променама узрокованим човековом активношћу користе се еколошки покрети. Зелена агенда је постала саставни део климатске. Типичан пример је медијско приказивање термоелектрана на фосилна горива која испуштају угљен-диоксид и загађују ваздух, а то се представља као утицај на климу. Еколошки активисти имају добру намеру, али посреди је њихово незнање. Позивају на увођење такси на емитовање угљен-диоксида [11], али угљен-диоксид није загађивач, супротно томе, неопходан је за сав живот на Земљи.

Подстицање просечног знања

Јавност треба подстицати у прихватању просечности што подразумева неукост.

„Метан 200 пута јаче делује као гас на стварање ефекта стаклене баште од CO_2. Избацивање метана у атмосферу подигло би температуру до краја века у просеку можда и за 10 степени“ (Novine “24 sata”, septembar 2019.) [4]. Овакав екстремни приступ социолога-футуролога је нереалан, указује на неупућеност у природне процесе на Земљи. А „политички климатолози“ добијају или су кандидовани за Нобелову награду [12] (Слика 1).

Стварање осећаја кривице

Треба убедити сваког појединца да је само и искључиво он одговоран за сопствену несрећу, услед оскудног знања, ограничених способности, или недовољног труда. Тако несигуран и потцењен појединац оптерећен је осећајем кривице.

Широм света активисти данас учествују на Климатском штрајку захтевајући „крај употребе фосилних горива и климатску правду за све" [13]. Млади људи су део полулације посебно погодан у „борби против климатских промена“ (Figure 2).

Figure 1. "Political and ecological climatologists”. https://www.reuters.com/article/factcheck-climate-change-idUSL1N2RV0K6, https://www.bbc.com/serbian/cyr/svet-49824825)

Figure 2. Environmental youth protests
https://www.bbc.com/serbian/cyr/srbija-49773929

Злоупотреба знања

Брз развој науке ствара провалију између знања јавности и оних који га поседују и користе, владајуће елите.

Не постоји никакав доказ да је највећи део загревања у протеклих 50 година антропогеног порекла. Реч је о чистој спекулацији која се промовише из политичких разлога, а коју медији понављају свакодневно [14]. (Иван Јанковић, економиста, Канада).

На основу истраживања о улози Сунца на климатске промене, R.C. Willson iz NASA-e каже: супротно ставовима IPCC-a, научна посматрања последњих деценија су показала да нема „кризе климатских промена“. Концепт који се претворио у пропалу хипотезу антропогеног глобалног загревања је заснован на погрешним предвиђањима непрецизних застарелих модела глобалне циркулације. Климу Земље првенствено одређује зрачење које добија од Сунца [15].

3. Закључак

Већина грађана широм света нема довољно научног знања за разумевање процеса у атмосфери. Главни извор су им медији. Већина медија доминантно преноси изјаве алармиста (IPCC) да употреба фосилних горива узрокује глобални пораст температуре и да су епизоде екстремних метеоролошких појава доказ о промени климе. Данашње светско јавно мњење обликују медији. Широј јавности се намеће становиште да постоји консензус у тој научној области, што није тачно.

Супротно ставовима IPCC-а, у научним круговима постоји и другачије мишљење. Пример је Група за истраживање климе (Global Climate Intelligence Group). Основни ставови групе [8], коју чини преко хиљаду научника су:

- Нема статистичких доказа да су поплаве, суше, урагани и друге непогоде учесталије него пре сто или двеста година.
- Угљен-диоксид не штети природи, штавише, озлоглашени CO2 је прави благослов, без којег било које данас познате културе и врсте које живе на планети не би имале шансе за еволутивни опстанак. CO2 чак ублажава последице глобалног загревања.
- Међународни програм декарбонизације и нулте емисије до 2050. године, који су усвојиле и већ спроводе многе земље, ненаучан је, неизводљив и изузетно штетан, како са становишта животне средине, тако и са становишта привреде.

У часопису „Eco World“, као део коментара на Међународну конференцију о климатским променама у организацији Института Heartland одржане у Њујорку 2008. године, наведено је ово: „Наука – ако одстранимо подмитљивост и опортунизам који су заразили велики део научне заједнице по питању наводног глобалног загревања – нема идеологије, нема скривених мотива, она је крајње непристрасна. Наука се узда у скептицизам и на крају се заснива на истини“[4].

Политиколог Миша Ђурковић одлично је сагледао суштину медијског наметања теорије о брзим климатским променама: „У позадини теорије о глобалном загревању као последици антропогеног утицаја налазе се „ненормативни, скривени и тешко прозирни путеви практиковања моћи“, њено јавно медијско представљање је „инструментално испољавање моћи“ и њено наметање јавности је саставни део осталих друштвених (политичких) феномена који су „оруђе контроле, манипулације, потчињавања и редуковања читавих цивилизација, нација и култура“ [16].

Литература:

[1] Bonacci O., 2010: Analiza nizova srednjih godišnjih temperatura zraka u Hrvatskoj,
Građevinar 62 (2010) 9, 781-791.

[2] de Freitas, C. R., 2002: Are observed changes in the concentration of carbon dioxide in the
atmosphere really dangerous? Bulletin of Canadian Petroleum Geology 50(2): 297–327.

[3] Gavrilov M. i ostali: Global warming – between the myth and reality, Zbornik radova,
Konferencija Arčibald Rajs, Beograd 2016 Global Warming TOM II Rajs 2016_304-313 rad

[4] Todorović N., Vujović D., 2019: Scientific views on climate change in newspaper articles,
„Pregled Nacionalnog centra za digitalizaciju“; Преглед НЦД 35 (2019), 1–11

[5] http://www.99posto.org/english/10-strategies-of-manipulation-by-the-media

[6] https://ekoblog.info/ozonski-omotac-se-oporavlja/

[7] https://www.klimatskepromene.rs/vesti/zavrsena-konferencija-un-o-promeni-klime-u-parizu/

[8] The Word Climate declaration, 2021: https://clintel.org/clintel-ova-poruka-politicarima-i-svjetskim-vodama-na-cop-u-26/

[9] https://www.bbc.com/serbian/cyr/svet-49824825

[10] Climate at a Glance: Polar Bears: https://climateataglance.com/climate-at-a-glance-polar-bears-and-climate/.

[11] https://www.slobodnaevropa.org/a/ekolozi-takse-emisije-co2/31902716.html

[12] https://www.reuters.com/article/factcheck-climate-change-idUSL1N2RV0K6

[13] https://www.bbc.com/serbian/cyr/srbija-49773929]

[14] Ivan Janković, ekonomista (Kanada) (http://globalnozagrevanje.blogspot.com/2007/11/ klimatski-modeli-i-antropogeno.html)

[15]. (http://www.meteologos.rs/da-li-je-naziv-klimatske-promjene-fraza/)

[16] Đurković, M., 2013: Dark corridors of power – the paths of contemporary political theory. Ukronija, Belgrade, 246. (in Serbian).

Напомена: Оригинални рад на енглеском језику објављен је у часопису Review of the NCD 41 (2022), 48-53.